

VN/17200/2022
VN/17200/2022-UM-16

28.7.2023

Jakelussa mainituille

YK:n merioikeusyleissopimuksen alainen sopimus biologisen monimuotoisuuden säilyttämisestä ja kestävästä käytöstä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla merialueilla; sopimuksen allekirjoittamista koskeva lausuntopyyntö

Ulkoministeriö lähettää oheisena YK:n yleiskokouksen koollekutsuman hallitustenvälisen konferenssin 19.6.2023 konsensuksella hyväksymän YK:n merioikeusyleissopimuksen alaisen sopimuksen biologisen monimuotoisuuden säilyttämisestä ja kestävästä käytöstä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisilla merialueilla (jäljempänä *BBNJ-sopimus*, saattavana sähköisessä muodossa YK:n [BBNJ-verkkosivulta](#)) sekä luonnoksen sopimussuomenokseksi. BBNJ-sopimus on kolmas YK:n merioikeusyleissopimusta (SopS 49 ja 50/1996) täytäntöönpaneva sopimus. Aikaisemmat täytäntöönpanosopimukset koskevat yleissopimuksen XI osan soveltamista (SopS 49 ja 50/1996) ja hajallaan olevien kalakantojen ja laajasti vaeltavien kalakantojen säilyttämistä ja hoitoa koskevia yleissopimuksen määräyksiä (SopS 80–82/2003).

BBNJ-sopimusta sovelletaan kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisella merialueella eli merioikeusyleissopimuksen mukaisesti määritellyllä aavalla merellä ja merenpohja-alueella, jolla tarkoitetaan kansalliseen lainkäyttövaltaan kuuluvan talousvyöhykkeen ja mannerjalustan ulkopuolelle jäävää syvänmerenpohjaa. Itämerellä tällaista kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolista aluetta ei ole. Sopimusta ei sovelleta sota-alueisiin. Muihin valtion omistamiin tai käyttämiin alueisiin, joita käytetään ei-kaupallisiin tarkoituksiin, sopimusta sovelletaan vain geenivarjoja koskevan sääntelyn osalta, koska suuri osa meritieteellisestä tutkimuksesta tehdään valtion tutkimusalueilla.

Sopimuksessa määrätään BBNJ-osapuolten konferenssin toimivallasta aluelähtöisten merenhoitotoimien, myös merensuojelualueiden, perustamiseen kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisille merialueille (sopimuksen III osa) sekä näillä alueilla toteutettaviin hankkeisiin sovellettavasta YVA-menettelystä (IV osa). Lisäksi sopimus sisältää määräyksiä kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisten merialueiden geenivarjoista ja niistä

Postiosoite
Postadress
Postal Address

Ulkoministeriö
PL 176
00023 Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Ulkoministeriö
Laivastokuja 3
00160 Helsinki

Puhelin
Telefon
Telephone

+358 2 951 6001

Faksi
Fax
Fax

+358 9 629 840

S-posti, internet
E-post, internet
E-mail, internet

kirjaamo.um@formin.fi
www.um.fi

saatavien hyötyjen jakamisesta (II osa). BBNJ-sopimuksen täytäntöönpanoa tuetaan kehittyvien valtioiden valmiuksien lisäämistä ja meriteknologian siirtoa koskevilla määräyksillä (V osa).

Sopimuksella perustetaan sihteeristö, jonka toimintaa koskevat järjestelyt ja toimipaikan päättää BBNJ-osapuolten konferenssi ensimmäisessä kokouksessaan, sekä useita konferenssin apuelimiä (erityisesti VI ja VIII osa). Toimielimet rahoitetaan osapuolten maksuosuuksin. Sopimuksessa määrätään myös rahoitusmekanismista, joka auttaa BBNJ-sopimuksen osapuolina olevia kehittyviä valtioita sopimuksen täytäntöönpanossa muun muassa rahoittamalla valmiuksien kehittämistä ja meriteknologian siirtoa (VII osa). Rahoitusmekanismi muodostuu muun muassa erityisrahastosta, johon teollisuusmaat suorittavat vuosittaiset maksuosuudet, kunnes osapuolten konferenssi päättää toisin, ja Maailmanlaajuisesta ympäristörahastosta.

BBNJ-sopimus avataan allekirjoitettavaksi YK:n päämajassa New Yorkissa 20.9.2023 kahden vuoden ajaksi. Sopimuksen voimaantulo vaatii 60 ratifiointia.

Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot ovat alusta alkaen pitäneet BBNJ-sopimushanketta tärkeänä ja pyrkineet meriympäristön suojelun kannalta mahdollisimman kunnianhimoiseen lopputulokseen. Brestissä 9.–11.2.2022 järjestetyn *One Ocean* -huippukokouksen yhteydessä lanseerattiin Euroopan komission puheenjohtajan Ursula von der Leyenin aloitteesta *High Ambition Coalition* edistämään BBNJ-sopimuksen pikaista syntymistä ja kunnianhimoista lopputulosta. Koalitioon ovat alusta alkaen kuuluneet kaikki EU:n jäsenvaltiot ja siinä on nyt yli 50 jäsentä. Espanjan varapääministeri Teresa Ribera EU-puheenjohtajamaan edustajana ja ympäristö- ja kalastuskomissaari Virginijus Sinkevičius ovat vastikään kannustaneet kirjeitse kaikkia koalition jäseniä sopimuksen allekirjoittamiseen heti 20.9.2023.

Sopimus sisältää sekä EU:n että jäsenvaltioiden toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Eduskuntaa on informoitu hallitustenvälistä konferenssia ja sitä edeltänyttä valmistelukomiteaa koskeneista neuvottelumandaateista (E/2016 vp ja EJ 3/2018 vp) samoin kuin sopimusneuvottelujen etenemisestä (EJ 8/2020 vp ja U 104/2022 vp). Komissio on antanut ehdotuksen neuvoston päätökseksi sopimuksen allekirjoittamisesta EU:n puolesta (11325/23). Ehdotuksen käsittely neuvoston merioikeustyöryhmässä on vielä kesken mutta tavoitteena on saada se päätökseen niin, että sopimus voitaisiin allekirjoittaa EU:n puolesta 20.9.2023.

Ulkoministeriö pyytää jakelussa mainittuja antamaan viimeistään 18.8.2023 lausuntonsa siitä, onko BBNJ-sopimuksen allekirjoittamiselle lausunnonantajan hallinnonalan kannalta estettä, sekä mahdolliset huomionsa suomenosluonnoksesta, erityisesti keltaisella ja/tai kommenttikuplin korostetuista terminologiakysymyksistä. Alkuperäinen suomenosluonnos on laadittu Euroopan komission toimeksiannosta ja sisältyy EUR-Lexissä julkaistuun asiakirjaan COM(2023) 353 final. Liitteenä olevaan versioon on jo sisällytetty ulkoministeriön käännöshuomiot.

Ulkoministeriö kiinnittää myös huomiota sopimuksen 10(1) artiklan määräykseen, jonka mukaan sopimuksen määräysten soveltaminen ulottuu ennen sopimuksen voimaantuloa kerättyjen tai tuotetun kansallisen lainkäyttövallan ulkopuolisten merialueiden geenivarojen ja tällaisia geenivaroja koskevan digitaalisen sekvenssitietokannan käyttöön, jollei osapuoli tee sopimuksen 70 artiklan mukaista kirjallista poikkeusta allekirjoittaessaan, ratifioidessaan tai hyväksyessään sopimuksen tai liittyessään siihen.

Neuvottelujen aikana EU ja sen jäsenvaltiot toivat kantanaan esiin, että BBNJ-sopimusta ei pitäisi soveltaa takautuvasti. Alustavana kompromissina esillä oli yksittäisen osapuolen mahdollisuus ilmoittaa takautuvasta soveltamisesta geenivarojen osalta niin halutesaan mutta neuvottelujen loppuvaiheissa kyseinen sopimuskohta muuttui nykyiseen

muotoonsa, joka koskee myös digitaalista sekvenssitietokantaa ja jossa takautuva soveltaminen on lähtökohtana. Artiklassa tarkoitettu ilmoitus on mahdollista tehdä jo allekirjoittamisen yhteydessä mutta sen voi tehdä myöhemminkin sopimukseen sitoutumiseen yhteydessä.

Sopimus sisältää eduskunnan hyväksymistä edellyttäviä määräyksiä. Ratifiointiedellytysten yksityiskohtaisempaa selvittämistä varten jakelussa mainituilta pyydetään 30.9.2023 mennessä lausuntoa siitä, mitä toimenpiteitä ja lainsäädäntötarpeita sopimus mahdollisesti aiheuttaa lausunnonantajan hallinnonalalla.

Lausunnot pyydetään tallettamaan suoraan VAHVAn asialle VN/17200/2022 tai toimittamaan ulkoministeriön kirjaamon kautta (kirjaamo.UM@gov.fi). Lisätietoja sopimuksesta antaa lainsäädäntöneuvos Sari Mäkelä (18.8.2023 saakka mieluiten sähköpostitse sari.makela@gov.fi, puh. 0295 351 446).

Apulaisosastopäällikkö

Anu Saarela

Lainsäädäntöneuvos

Sari Mäkelä

Liitteet
Jakelu

sopimuksen todistusvoimainen englanninkielinen teksti ja suomennosluonnos
LVM, Traficom, MMM, Luke, Metsähallitus, OKM, OM, PLM, SM, TEM, VM, VNK, YM, SYKE

VN/17200/2022-UM-16

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: